

UiO : Nordisk institutt for sjørett
Det juridiske fakultet

Førsteamanuensis Ivar Alvik

Petroleumskontrakter: Ansvar og forsikring – del I

UiO : Nordisk institutt for sjørett
Det juridiske fakultet

Oversikt over temaet

- Ansvarsreguleringen for fysisk beskadigelse av ting eller personer i forbindelse med kontraktsarbeidet – NF art. 29-30
  - Beskadigelse av kontraktsgjøstanden før levering – art. 29
  - Beskadigelse av partenes eiendom (m a o ting og utstyr) eller personell – art. 30.1 og 30.2
  - Skader påført tredjemenn – art 30.3 og 30.4
- Partenes plikt til å tegne forsikringer
  - Selskapets pliktige forsikringer – art 31.1
  - Leverandørens pliktige forsikringer – art 31.2

Problemstillingen: kontraktmessig allokering av skaderisiko

- Særegent kontraktsregime som tilsesetter alminnelige ansvarsregler
- Bakgrunnsrettens utgangspunkt: ansvar utenfor kontrakt (m a o culpa) – fokus på den skadevoldende handling
- Utgangspunktet under petroleumskontraktene: tapet skal bli hvor det rammer – fokus på risikosoner
  - ”Knock-for-knock”-prinsippet

Premisser og begrunnelse for ansvarsreguleringen

Premisser og begrunnelse for ansvarsreguleringen (forts.)

- Det vil oppstå skader – men vanskelig/umulig å forutberegne skadeomfang
- Økonomiske tap som følge av skader kan være svært omfattende – eks. DW Horizon
- M a o – regulært forsikringsbehov

Formål og system: sammenhengen med forsikringsreglene

- Grunnforutsetning: alle tap og kostnader som følge av skader skal dekkes gjennom forsikring
- Allokering av forsikringsplikt i forkant istedenfor skadeansvar i etterkant
  - Allokering av skaderisikoen der den rammer
  - Plikt til å forsikre egen risikosone
- Formål: skape forutberegnelighet mht skaderisikoen og begrense tapseksposering

3 hovedelementer:

- Forutgående kontraktsallokering av risiko gjennom angivelse av risikosoner
- Ansvarsregulering som går ut på tilsidesettelse av alminnelige ansvarsregler
- Kontraktsforpliktelser m h t å tegne bestemte forsikringer for hver av partene

Risikosonene: hovedprinsipper

- Entreprenørens risikosone:
  - Kontraktsgjenstanden inntil levering (men øk. ansvar begrenset til egenandel)
  - Skade påført "Leverandørgruppen"
  - Skader påført tredjemenn før utløp av garantitiden og inntil ansvarsbegrensning
- Selskapets risikosone
  - Kontraktsgjenstanden fra levering
  - Skade påført "Selskapsgruppen"
  - Skader påført tredjemenn etter utløp av garantitiden og utover det som dekkes av selskapet

Risikoallokeringen (forts.): "Familiesonene"

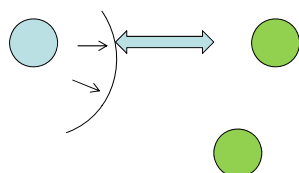

Ansvarsreguleringen

- Hovedinnhold – avskjæring av ansvar uavhengig av skyld eller ansvarsbetingende forhold i noen form
- Tre modaliteter:
  - Ansvarsfraskrivelse
  - Regressavkall
  - Plikt til skadesløsholdelse
- Separat forpliktelse til videreføring av ansvarssystemet innad i 'familiesonen'

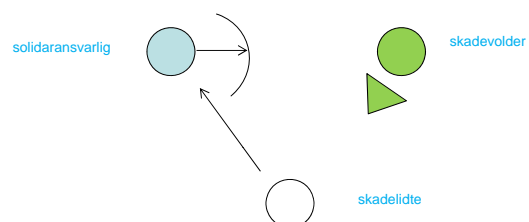
Ansvarsfraskrivelse

- Avkall på alle erstatningskrav mot den andre parten og deltagerere i dennes 'familie' som følge av egen skade

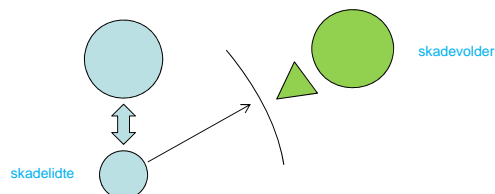
Regressavkall

- Avkall på å kreve regress ved solidaransvar etter alminnelige erstatningsregler

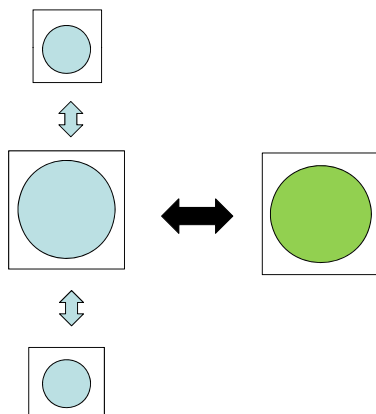

Plikt til å sørge for gjennomgående ansvarsfraskrivelser

- Plikt til å sørge for at alle selskaper i egen familiesone godtar tilsvarende ansvarsfraskrivelser

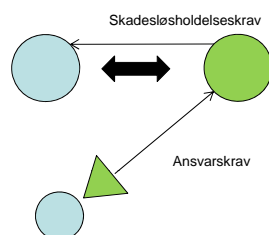

'Knock-for-knock'-kjeden – skaden blir hvor den rammer

Hvor ansvar likevel blir påført - skadesløsholdelse

- Plikt til å holde den annen part skadesløs ved ansvar som følge av skade i egen risikosone

- Typisk tilfelle: en ansatt hos en av partene holder den andre parten ansvarlig i h t alm ansvarsregler

Forholdet til forsikringsreglene

- Utgangspunktet – plikt til å forsikre mot skader innenfor egen risikosone
  - Plikt til å sørge for at assurandøren gir avkall på regress mot skadevolder
  - Plikt til å sørge for medforsikring
- Grunnleggende synspunkt – alle tap som følge av skader skal dekkes av en aktuell forsikring

Gjennomskjæring av ansvarsreguleringen på grunnlag av avtalesensur

- Utgangspunkt i h t avtalereguleringen – vanntett ansvarssystem uten unntak
- Alminnelig utgangspunkt etter norsk rett – ikke adgang til ansvarsfraskrivelse ved egen grov uaktsomhet og forsett
  - NL 5-1-2 'lov og ærbarhet'
  - Avtl. § 36 – Rt 1994 s. 626
- Anvendt på K4K - mulig grunnlag for gjennomskjæring ved grov uaktsomhet og forsett på ledelsesnivå - må ses i lys av sterke hensyn for opprettholdelse av ansvarsreguleringen
  - Profesjonelle parter
  - Gjennomtenkt og forhandlet ordning
  - Forhold til forsikring

Gjennomskjæring (forts.)

- Spørsmålets kjerne: hvor langt bør forsikringsdekningen kunne opprettholdes ved grov egenskyld?
  - Kaasen: kun gjennomskjæring ved utvist forsett fra ledelsen
  - FAL § 4-9/d: [LOV-1989-06-16-69 :d/ Lov om forsikringsavtaler \(forsikringsavtaleloven\)](#).
- Andre mulige hensyn – moralske og offentlige hensyn relatert til konsekvenser av egne handlinger
- Tilsier gjennomskjæring i graverende tilfeller av utvist skyld
- Tvilsspørsmål; hvem skal selskapet identifiseres med, og hva slags skyld aktualiserer gjennomskjæring?

Identifikasjonsspørsmålet:

- Utgangspunkt – fraskrivelse av ansvar for underordnede ansattes handlinger er legitimt
- Men identifikasjon med toppledelsen – styret, og daglig leder, konsernledelsen mv
- Mer tvilsomt – prosjektledelse, reelt ansvarlige med stor grad av frihet?
- Betydningen av selskapsstruktur?

Skyldgraden

- Tradisjonelt utgangspunkt – forsett og visse former for grov uaktsomhet
  - Forsett mht skadefølge eller kontraktsbrudd?
  - Forholdet mellom forsett og bevisst, hensynsløs uaktsomhet?
- Uklare begreper – avgjørende må være om det foreligger grovt klanderverdig og hensynsløs atferd